EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 30.11.2011
KOM(2011) 808 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation

(EØS-relevant tekst)

{SEK(2011) 1427 endelig}
{SEK(2011) 1428 endelig}

1. EN NY SITUATION

Siden det syvende rammeprogram (RP7) blev lanceret, har den økonomiske situation ændret sig dramatisk. Finanskrisen i 2008 udløste en recession, som førte til vedtagelse af stimuleringspakker, der skulle kickstarte økonomien. Nu er Europa langsomt ved at komme sig over tilbageslaget, men rammes så af en statsgældskrise og frygt for en ny recession. I hele Europa må myndighederne gribe beslutsomt ind for at håndtere disse ændrede vilkår. Den centrale udfordring er at stabilisere det finansielle og økonomiske system på kort sigt og samtidig træffe foranstaltninger, der åbner op for fremtidens erhvervsmuligheder.

Finanspolitisk konsolidering og strukturreformer er nødvendige, men ikke tilstrækkelige midler til at sikre Europas globale konkurrenceevne. Der er ikke mindst behov for intelligente investeringer inden for forskning og innovation, hvis det skal være muligt at opretholde en høj levestandard og samtidig håndtere de presserende samfundsudfordringer fra eksempelvis klimaforandringerne, den aldrende befolkning og overgangen til et mere ressourceeffektivt samfund.

Forsknings- og innovationsindsatsen er med til at skabe beskæftigelse, velstand, livskvalitet og globale offentlige goder, og den tilvejebringer de videnskabelige og teknologiske gennembrud, der er nødvendige for at tage de presserende samfundsmæssige udfordringer op. Investeringer på dette område åbner også muligheder for erhvervslivet ved at skabe nye produkter og tjenesteydelser. Selv om EU er førende i verden på mange teknologiområder, skærpes konkurrencen hele tiden, både fra gamle konkurrenter og fra nye vækstøkonomier. Derfor er EU nødt til at forbedre sine præstationer på innovationsområdet.

Disse vilkår har givet forskning og innovation en central placering i Europa 2020-strategien[1] for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Således opstiller strategien som overordnet mål, at udgifterne til F&U skal stige til 3 % af BNP senest i 2020. Flagskibsinitiativet "Innovation i EU"[2] opregner en lang liste af foranstaltninger, hvis formål er at forbedre præstationerne inden for forskning og innovation. Som led i disse strategier afspejler Kommissionens forslag til EU-budgettet i perioden efter 2013[3] ønsket om at investere i Europas fremtid og sikre, at hver eneste euro, der gives ud, forrenter sig maksimalt for Europas borgere.

2. HORISONT 2020: ET BRUD MED FORTIDEN

Navnet på EU's nye program for finansiering af forskning og innovation – Horisont 2020 – afspejler ambitionen om at tilvejebringe fremtidens idéer, vækst og beskæftigelse. Horisont 2020 bliver et centralt redskab til gennemførelse af flagskibsinitiativet "Innovation i EU", et middel til at leve op til initiativets løfter og til at efterleve konklusionerne på Det Europæiske Råds møde den 4. februar 2011 og i Europa-Parlamentets beslutning af 12. maj 2011 om "Innovation i EU"[4].

Under Horisont 2020 samles al eksisterende EU-finansiering af forskning og innovation, herunder forskningsrammeprogrammet, de innovationsrelaterede aktiviteter under

---

1 KOM(2010) 2020.
2 KOM(2010) 546.
3 KOM(2011) 500.
4 P7 TA(2011)0236.

rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation og Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT)[5]. Blandt de berørte parter er der bred enighed om, at dette er vejen frem[6]. Også fra Europa-Parlamentets beslutning af 27. september 2011[7], Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg[8] og Udvalget for Det Europæiske Forskningsrum[9] er der opbakning til fremgangsmåden.

Horisont 2020-pakken indeholder følgende forslag:

- et forslag til Horisont 2020[10], som beskriver de generelle mål, rationalet og EU-merværdien, finansieringsrammen og bestemmelserne om kontrol, overvågning og evaluering

- et forslag til et enkelt særprogram for gennemførelse af Horisont 2020[11] med nærmere gennemførelsesbestemmelser og fastlæggelse af indholdet i form af hovedlinjer for aktiviteterne

- et forslag til et fælles sæt regler for deltagelse og formidling[12], hvori der fastlægges finansieringsformer og former for godtgørelse af omkostninger, betingelser for deltagelse, kriterier for udvælgelse og støttetildeling og regler om ejendomsret til og udnyttelse og formidling af resultaterne, og

- et særskilt forslag for den del af Horisont 2020, der hører under Euratom-traktaten[13].

Forslagene ledsages af de nødvendige forudgående konsekvensanalyser[14]. Som supplement til pakken er der også et separat forslag til ændring af EIT-forordningen.

Centrale nyskabelser:

Horisont 2020 rummer en række nye elementer, som gør programmet velegnet til at fremme væksten og håndtere de udfordringer, samfundet står over for. Blandt nyskabelserne skal følgende nævnes her:

- Der er opnået en betydelig forenkling med en simplere programstruktur, et fælles regelsæt, en let anvendelig model for godtgørelse af omkostninger, der giver mindre bureaukrati, enstrenget adgang for deltagerne, mindre papirarbejde i forbindelse med

---

5 Aktiviteterne på kerneenergiområdet indgår som en del af Horisont 2020, men der stilles et særskilt forslag om dem i overensstemmelse med Euratom-traktaten. ITER finansieres uden om EU's budget og er omfattet af et supplerende program.

6 http://ec.europa.eu/research/horizon2020/pdf/consultation-conference/summary_analysis.pdf

7 P7 TA(2011)0401.

8 EØSU 1163/2011.

9 ERAC 1210/11.

10 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020), KOM(2011) 809.

11 Forslag til Rådets afgørelse om et særprogram til gennemførelse af Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020), KOM(2011) 8011.

12 Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for deltagelse og formidling i "Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020)", KOM(2011) 810.

13 Forslag til Rådets forordning om Det Europæiske Atomenergifællesskabs forsknings- og uddannelsesprogram (2014-2018), som komplementerer Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation, KOM(2011) 812.

14 SEC(2011) 1427 og SEC(2011) 1428.

udarbejdelsen af forslag samt færre kontroller og revisioner med det hovedformål at gøre den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 100 dage kortere.

- Programmet gøres mere rummeligt med en mere åben adgang for nye deltagere, også deltagere med idéer, der ligger uden for hovedsporet, og sikrer dermed, at forskere og innovatører på eliteniveau i og uden for Europa kan og vil deltage.

- Forskning og innovation integreres, ved at der ydes homogen og sammenhængende støtte fra idé at marked.

- Mere støtte til innovation og aktiviteter tæt på markedet vil stimulere økonomien direkte.

- Der sættes kraftigt fokus på at gøre forretningsmuligheder ud af reaktionerne på de hovedproblemer, der er fælles for borgerne i og uden for Europa, dvs. de ”samfundsmæssige udfordringer”.

- Der åbnes flere muligheder for, at nye deltagere og unge lovende forskere kan fremlægge deres idéer og få dem finansieret.

3. KONCENTRATION AF RESSOURCERNE OM CENTRALE INDSATSOMRÅDER

Horisont 2020 vil koncentrere midlerne om tre forskellige, men gensidigt forstærkende indsatsområder, hvor det er tydeligt, at der ligger en merværdi i at arbejde på EU-plan. Disse indsatsområder modsvarer de tilsvarende i Europa 2020-strategien og Innovation i EU.

(1) Videnskabelig topkvalitet. Indsatsen på dette område skal hæve kvaliteten af Europas videnskabsgrundlag og sikre, at en støt strøm af forskningsresultater i verdensklasse underbygger Europas konkurrenceevne på langt sigt. Den vil yde støtte til de bedste ideer, udvikle talentmassen i Europa, give forskerne adgang til vigtig forskningsinfrastruktur og gøre Europa til et attraktivt sted for verdens bedste forskere.

Formålene er:

- at støtte de mest talentfulde og kreative enkeltforskere og deres medarbejdere i at gennemføre banebrydende forskning af højeste kvalitet, idet der bygges videre på *Det Europæiske Forskningsråds* succes

- at finansiere forskningssamarbejde for at åbne nye og lovende områder inden for forskning og innovation gennem støtte til *fremtidige og fremspirende teknologier*

- at stille uddannelses- og karriereudviklingsmuligheder på eliteniveau til rådighed for forskerne ved hjælp af *Marie Skłodowska-Curie-aktiviteterne*[15] *("Marie Curie-aktiviteter")*

[15] Med denne benævnelse hædrer Kommissionen denne fremragende nobelprisvinder og forsker og hendes kolossale bidrag til den naturvidenskabelige forskning i Europa.

- at sikre, at Europa har en *forskningsinfrastruktur* i verdensklasse (herunder e-infrastruktur), som står til rådighed for alle forskere i og uden for Europa.

(2) Industrielt lederskab. Denne indsats vil sigte mod at gøre Europa til et mere attraktivt sted at investere i forskning og innovation (herunder miljøinnovation) ved at fremme aktiviteter, hvor det er virksomheder, der sætter dagsordenen. Den vil i stor målestok investere i industrielle nøgleteknologier, øge vækstpotentialet i europæiske virksomheder ved at forsyne dem med tilstrækkelige finansieringsmidler og hjælpe innovative små og mellemstore virksomheder med at vokse sig store og blive førende på verdensplan.

Formålene er:

- at opbygge *lederskab inden for støtte- og industriteknologi* ved at yde målrettet støtte til ikt, nanoteknologi, avancerede materialer, bioteknologi, avanceret produktions- og forarbejdningsteknologi samt rumteknologi og samtidig også støtte tværgående foranstaltninger for at opfange det akkumulerede udbytte ved at kombinere flere centrale støtteteknologier

- at lette *adgangen til risikovillig kapital*

- at yde EU-dækkende støtte til *innovation i små og mellemstore virksomheder*.

(3) Samfundsmæssige udfordringer. Denne indsats afspejler de politiske indsatsområder i Europa 2020-strategien og behandler væsentlige udfordringer, som borgerne i og uden for Europa er optaget af. Ved at tage udgangspunkt i foreliggende udfordringer kan man samle ressourcer og viden fra forskellige områder, teknologier og videnskabelige discipliner, herunder samfundsvidenskab og humaniora. Der vil blive aktiviteter rækkende fra forskning til marked med et nyt fokus på innovationsrelaterede aktiviteter, f.eks. afprøvning, demonstration, forsøgsanlæg og støtte til offentlige indkøb og ibrugtagning på markedet. Og der vil blive etableret forbindelse til aktiviteterne i de europæiske innovationspartnerskaber.

Finansieringsmidlerne vil blive koncentreret om følgende udfordringer:

- *sundhed, demografisk udvikling og trivsel*

- *fødevaresikkerhed, bæredygtigt landbrug, havforskning og bioøkonomi*

- *sikker, ren og effektiv energi*

- *intelligent, grøn og integreret transport*

- *klimaindsats, ressourceeffektivitet og råvarer*

- *rummelige, innovative og sikre samfund.*

Bæredygtig udvikling bliver et overordnet mål for Horisont 2020. De finansieringsmidler, der specielt er rettet mod klimaindsatsen og indsatsen for ressourceeffektivitet, vil blive suppleret med midler fra andre specifikke mål under Horisont 2020. Det betyder, at mindst 60 % af det samlede budget for Horisont 2020 kommer til at vedrøre bæredygtig udvikling, og langt

størstedelen af disse udgifter vil bidrage til indbyrdes forstærkende klima- og miljøprojekter. Det forventes, at omkring 35 % af budgettet til Horisont 2020 vil blive brugt på klimarelaterede opgaver.

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) vil spille en vigtig rolle ved at koble forskning, uddannelse og innovation på eliteniveau og dermed samle elementerne i videntrekanten. EIT vil hovedsagelig varetage denne rolle inden for rammerne af viden- og innovationsfællesskaberne (VIF). Instituttet vil også med målrettede foranstaltninger for formidling og udveksling af viden sikre, at erfaringerne kommer bredere ud end blot til VIF'erne.

Det Fælles Forskningscenters aktiviteter kommer til at indgå som en del af Horisont 2020, der leverer solid, evidensbaseret støtte til EU's politiske proces. Aktiviteterne vil i første række blive bestemt af kundernes behov, men også fremadrettede aktiviteter vil spille en rolle.

Forskning og innovation på kerneenergiområdet, som skal støttes under Euratom-traktaten, vil gøre det muligt for EU i alle medlemsstaternes interesse at udvikle de mest avancerede teknologier til kernesikkerhed, strålingsbeskyttelse og ikke-spredning.

Også fordelingen af Horisont 2020's budgetmidler mellem de strategiske mål viser, hvordan programmet er blevet tilpasset, så det kan fungere under de nye omstændigheder. Budgetfordelingen inden for Horisont 2020:

- ligger helt på linje med Europa 2020, idet den gennemfører initiativet Innovation i EU og giver høj prioritet til den digitale dagsorden, rummelighed, energi, ressourceeffektivitet, industriteknologi og klimaindsats og yder bidrag til EU's politik over for omverdenen

- giver høj prioritet til udgifter med umiddelbar indvirkning på vækst og beskæftigelse gennem omfattende investeringer i risikovillig kapital, små og mellemstore virksomheder og storskalaanlæg for forsøg og demonstration med centrale teknologier

- videreføre investeringerne i Europas fremtid ved at give Det Europæiske Forskningsråd kraftigt styrkede bevillinger, styrke forskningen i fremtidige og fremspirende teknologier, øge mulighederne for uddannelse, mobilitet og karriereudvikling for unge talenter og tildele EIT en vigtig rolle

- trækker andre offentlige og private finansieringskilder med sig for at få maksimal effekt for udviklingen hen imod 3 %-målet.

Horisont 2020 bliver et syvårsprogram, og der kan ske meget med den generelle økonomiske og politiske situation på syv år. Hvis Horisont 2020 skal blive ved med at være relevant, må indsatsområderne og ressourcerne derfor også justeres efter udviklingen i nødvendigt omfang. Til den ende indeholder forslaget da også bestemmelser om fleksibilitet.

Under gennemførelsen af Horisont 2020 vil der også blive anlagt en strategisk vinkel på udarbejdelse af forsknings- og innovationsprogrammer, hvor der benyttes fælles aktioner og styringsformer, som lægger sig tæt op ad politikudformningen, men alligevel knytter tværgående forbindelser mellem de traditionelle sektorpolitikker. Dette arbejde vil blive baseret på solid evidens, analyser og prognoser, og udviklingen vil blive målt i forhold til et robust sæt indikatorer.

Hvad angår finansieringen af forskning, der involverer menneskelige stamceller, ligger Horisont 2020-pakken fuldt på linje med den fremgangsmåde, som fandt tilslutning i Europa-Parlamentet og Rådet, da de vedtog retsakterne om det syvende rammeprogram, sådan som den er formuleret i Kommissionens erklæring af 2006[16].

4. ENKLERE ADGANG OG OPTIMERET FORVALTNING

Horisont 2020 skal tiltrække de bedste forskere og mest innovative virksomheder. Det kræver yderligere forenkling af reglerne og procedurerne for deltagerne. Midtvejsevalueringen af RP7 konkluderede, at det var nødvendigt at foretage en kraftig yderligere forenkling, hvor målet var at finde den rette balance mellem risiko og tillid til deltagerne[17].

Horisont 2020 vil bygge videre på impulserne fra meddelelsen om forenkling[18] og Kommissionens beslutning om tre foranstaltninger til forenkling af gennemførelsen af RP7[19] ved at indføre en række vigtige nye træk, som også Europa-Parlamentet udtrykte ønske om i beslutningen af 11. november 2011[20].

Forenklingen i Horisont 2020 vil blive rettet mod tre overordnede mål: at mindske de administrative omkostninger for deltagerne, at fremskynde alle led i behandlingen af forslag og bevillingen af tilskud og at nedbringe hyppigheden af finansielle fejl.

Forenklingen vil blive gennemført på flere ledder:

- Strukturel forenkling opnås på følgende måde:
  - Programmet bygges op med en enklere struktur, der fokuserer på tre strategiske mål. Det vil gøre det lettere for deltagerne at finde ud af, hvor der er finansieringsmuligheder.
  - Der bliver kun ét sæt deltagelsesregler, som omhandler, hvem der kan få støtte, hvordan forslag bedømmes, og hvordan immaterialrettigheder håndteres. Disse regler gælder for alle dele af Horisont 2020, og der kan kun gøre undtagelser, når særlige behov gør det berettiget.
- Finansieringsreglerne forenkles derved, at de nu tager hensyn til de berørte parters ønske om godtgørelse af de faktiske omkostninger. Det vil ske på følgende måde:
  - Godtgørelsen af direkte omkostninger forenkles med en bredere accept af modtagernes normale regnskabspraksis.
  - Der bliver mulighed for at anvende enhedsomkostninger til personale (gennemsnitlige personaleomkostninger), også for ejere af små og mellemstore virksomheder, der ikke får løn.

---

16 EUT L 412 af 30. december 2006.

17 http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp7_interim_evaluation_expert_group_report.pdf

18 KOM(2010) 187.

19 C(2011)174 af 24. januar 2011.

20 P7 TA(2011)0401.

– Tidsregistreringen forenkles ved hjælp af et klart og enkelt sæt af minimumsbetingelser. Ikke mindst afskaffes pligten til tidsregistrering for personale, der udelukkende arbejder på et projekt under Horisont 2020.

– Indirekte omkostninger beregnes som generel regel i forhold til de direkte omkostninger ved anvendelse af en enkelt fast sats. Det udelukker en vigtig kilde til finansielle fejl og kompleksitet.

– Der anvendes én godtgørelsessats for alle deltagere og aktiviteter i samme projekt.

– Der anvendes engangsbeløb, prisbelønninger og resultatbaseret finansiering på særlige områder, hvor dette har vist sig hensigtsmæssigt.

- Med en revideret kontrolstrategi skal der findes en ny balance mellem tillid og kontrol, mellem risikovillighed og risikominimering. Det vil ske på følgende måde:

  – Garantifonden udvides til at dække alle tiltag under Horisont 2020, og kun for koordinatorer vil der blive forlangt forhåndskontrol af den finansielle kapacitet.

  – Der vil blive krævet færre revisionspåtegninger, nemlig kun én påtegning pr. støttemodtager ved projektets afslutning.

  – Revisionsbyrden på deltagerne lettes ved hjælp af en strategi for efterfølgende kontrol, hvor der lægges vægt på risikobaseret kontrol og afsløring af svig, ved et princip om kun én revision og ved at nedsætte fristen for efterfølgende revision, fra fem til fire år.

  – Denne ændrede fremgangsmåde skulle betyde, at højst 7 % af dem, der får støtte under Horisont 2020, bliver underkastet revision i hele programperioden.

Sideløbende hermed vil Kommissionen fortsat strømline, samordne og fremskynde procedurer og processer i forbindelse med program- og projektgennemførelsen. Det vil bl.a. indebære en ny metode i udvalgsarbejdet, hvor der vil blive lagt stor vægt på at inddrage programudvalgene i drøftelserne af den strategiske planlægning og på at sikre forbindelserne til nationalt finansierede aktiviteter. Desuden vil Kommissionen bygge videre på de fremskridt, der er gjort med at øge gennemførelsens kvalitet, effektivitet og ensartethed. Hertil vil der blive oprettet en fælles, brugervenlig it-platform, som bliver deltagernes eneste adgangspunkt (e-Horizon 2020), og der vil blive taget yderligere skridt for at eksternalisere EU's forsknings- og innovationsstøtte. I denne forbindelse vil anvendelsen af de eksisterende forvaltningsorganer vil blive optimeret, bl.a. gennem en mulig omfordeling af opgaverne for at øge specialiseringen.

Ved hjælp af alle disse elementer tilsammen regner Kommissionen det for muligt at reducere den gennemsnitlige behandlingstid frem til udbetalingen med 100 dage for Horisont 2020 i forhold til den nuværende situation.

Partnerskabsarbejdet på grundlag af traktatens artikel 185 og 187 vil også fortsætte. En mere udbredt anvendelse af finansieringsinstrumenter vil også være en vigtig del af eksternaliseringsindsatsen og bygge på de låne- og egenkapitalplatforme, der er under oprettelse. EIT vil nøje planlægge sine aktiviteter for at tilpasse indsatsen til de

indsatsområder, der er defineret i Horisont 2020. Ved at etablere flere VIF'er og igangsætte formidling og udveksling af viden vil EIT kunne forvalte et større budget end i dag.

5. EN BRED OG SAMMENHÆNGENDE TILGANG TIL INNOVATION

Flagskibsinitiativet "Innovation i EU" sætter spotlys på behovet for, at Europa udvikler sin egen indfaldsvinkel til innovation med udgangspunkt i sit eget særlige værdisæt. Horisont 2020 anlægger en bred tilgang til innovation. Det sigter ikke kun mod at bringe nye produkter på markedet, men også mod nye processer, systemer eller andre fremgangsmåder og vil herunder også anerkende Europas styrke inden for design, kreativitet og tjenesteydelser og vigtigheden af social innovation. Finansieringen af disse aktiviteter vil blive vævet tæt sammen med støtten til forskning og teknologiudvikling.

Der vil blive givet stærkere støtte til markedets, herunder den offentlige sektors, ibrugtagning af innovationsresultaterne. Herunder vil der blive arbejdet mere med afprøvning af koncepter, pilotprojekter og demonstration. Dette vil indebære, at potentialet i forskningsinfrastrukturen udnyttes bedre, og at der fastsættes tekniske standarder og gøres prækommercielle offentlige indkøb, og at låne- og kapitalfinansieringen styrkes. Nye metoder som f.eks. prisbelønninger for opfyldelse af specifikke mål vil tilskynde til inddragelse af en bredere vifte af innovatører. De europæiske innovationspartnerskaber får til opgave at nedbryde tekniske, juridiske og praktiske hindringer for innovation i Europa og i den forbindelse knytte solide bånd mellem foranstaltninger på udbuds- og efterspørgselssiden.

Større innovationer kommer ofte af uforudsete gennembrud eller nye måder at anvende eksisterende eller fremspirende teknologier på. Horisont 2020 vil give Europas lyseste og mest kreative hoveder mulighed for at flytte grænserne for, hvad vi ved. Det vil det gøre ved at styrke de aktiviteter, der gror frem nedefra, f.eks. gennem Det Europæiske Forskningsråd og ud fra fremtidige og fremspirende teknologier, Marie Curie-aktiviteter og det smv-specifikke instrument. Dertil kommer, at emnebeskrivelser i forslagsindkaldelserne for hver af de samfundsmæssige udfordringer i højere grad end hidtil vil give rigelig plads til, at ansøgerne kan stille egne forslag til innovative løsninger.

Horisont 2020 vil fremme udveksling af ideer og perspektiver i kraft af en ensartet og sammenhængende fremgangsmåde i alle dele af programmet. Der vil gælde de samme regler, så deltagere kan bevæge sig hurtigt og smidigt mellem de forskellige dele. Der vil blive iværksat brobygningsforanstaltninger, som kan knytte kontakt mellem projekter og resultater i én del og beslægtede projekter i andre dele.

Der bliver behov for aktiviteter, som er fælles for de forskellige dele af Horisont 2020, især for at sikre en umærkelig overgang mellem støtte til udvikling af støtte- og industriteknologier og anvendelsen af dem til at håndtere de samfundsmæssige udfordringer. Der er indsat særlige bestemmelser, som skal muliggøre dette princip og tilskynde til tværgående initiativer og bl.a. åbne mulighed for at kombinere forskellige budgetter på en effektiv måde.

Som opfølgning på henstillingerne fra højniveaugruppen vedrørende centrale støtteteknologier[21] tilrettelægges arbejdet på det specifikke mål "Lederskab inden for støtte- og industriteknologi" således, at det bliver muligt at behandle de centrale støtteteknologier som et hovedindsatsområde i Horisont 2020 og fremhæve deres betydning for vækst og

[21] http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/kets/hlg_report_final_en.pdf

beskæftigelse. Det indebærer, at der afsættes et særligt budget på 6 663 mio. EUR til de centrale støtteteknologier fotonik, mikro- og nanoelektronik, nanoteknologi, avancerede materialer, bioteknologi og avanceret produktions- og forarbejdningsteknologi. Som led i denne integrerede tilgang til de centrale støtteteknologier, vil der blive ydet støtte til aktiviteter, der udnytter det akkumulerede udbytte ved at kombinere flere sådanne teknologier, navnlig gennem støtte til pilot- og demonstrationsprojekter i større skala.

6. STYRKELSE AF DE SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDERS DELTAGELSE

Flagskibsinitiativet "Innovation i EU" indeholder et tilsagn om at sikre en stærk repræsentation af smv'er blandt deltagerne i Horisont 2020. Smv'erne rummer et stort innovationspotentiale, og de besidder den smidighed, der kan få revolutionerende teknologiske nybrud og innovation på serviceområdet til at slå igennem på markedet. Hvis det skal lykkes at gøre Horisont 2020 til et middel til at hjælpe dagens hurtigtvoksende virksomheder til at få fodfæste som multinationale selskaber i morgen, bliver det afgørende at styrke inddragelsen af smv'er og herunder ikke mindst fremme mikrovirksomhedernes deltagelse.

Horisont 2020 anlægger en integreret tilgang til de små og mellemstore virksomheder. Det forventes, at denne tilgang vil resultere i, at ca. 15 % af det samlede budget for alle de samfundsmæssige udfordringer og støtte- og industriteknologierne vil gå til smv'er. Horisont 2020 omfatter en række nye initiativer, der vil opmuntre smv'er til at deltage.

Forenklingen vil især gavne smv'erne, som jo sjældent har ressourcer til at påtage sig store administrative byrder. En af nyskabelserne er, at der vil blive oprettet et enkelt kontaktpunkt for smv'er, der kunne tænke sig at være med i Horisont 2020. Også den øgede fokusering på innovation vil give større smv-deltagelse, da disse aktiviteter har direkte relevans for dem.

Disse horisontale foranstaltninger vil blive suppleret med specifikke aktioner, konsolidere støtte, som tidligere var spredt over flere programmer i et forenklet sæt instrumenter.

For det første vil et nyt smv-instrument, der bygger på den SBIR-model[22], hvis principper er beskrevet i afsnittet "Innovation i små og mellemstore virksomheder", blive taget i anvendelse konsekvent på alle områder inden for afsnittene om "Samfundsmæssige udfordringer" og "Støtte- og industriteknologi". Instrumentet vil give smv'er mulighed for at komme frem med deres bedste bud på, hvordan udfordringerne på EU-niveau kan tages op på nye måder. Det vil opfylde behovene hos alle smv'er, der fremlægger nye løsninger på specifikke udfordringer, uanset om de bygger på højteknologi og forskning eller på sociale og servicebaserede nyskabelser, og det har følgende kendetegn:

– *Kun små og mellemstore virksomheder kan søge om støtte.* De kan bringe andre partnere med ind i projektet, men en af de vigtigste nyskabelser i dette instrument er, at det åbner mulighed for projekter med kun én deltager.

– *Støtten ydes i forskellige faser.* I en fase med gennemførlighedsundersøgelse kan projektets muligheder vurderes. Et hovedtilskud vil give virksomheden mulighed for at iværksætte projektet, beholde retten til immateriel ejendom og om nødvendigt

[22] Programmet for innovation og forskning inden for små virksomheder, http://www.sbir.gov.

udlicitere opgaver. Indirekte vil der blive ydet opfølgende støtte i form af f.eks. hjælp til at få adgang til risikovillig kapital, innovationsbistand eller offentlige indkøb.

For det andet er der indbygget en særlig aktivitet for forskningsintensive smv'er i afsnittet "Innovation i små og mellemstore virksomheder". Herfra vil der blive ydet støtte til den næste fase i Eurostars-ordningen[23], som gennemføres i partnerskab med medlemsstaterne[24]. Den vil blive ledsaget af en indsats, f.eks. ved hjælp af netværksdannelse og formidling, for at opbygge smv'ernes innovationskapacitet, og den vil give smv'erne mulighed for at hente teknologi ved etablering af kontakter med forskere og innovatører i hele Europa.

For det tredje vil afsnittet om "Adgang til risikovillig kapital" få et stærkt fokus på små og mellemstore virksomheder, som efterlyst af Det Europæiske Råd. For lånefaciliteten gælder, at fokuseringen på små og mellemstore virksomheder vil blive styrket gennem samarbejde med kreditformidlende organer på nationalt og regionalt niveau. Egenkapitalfaciliteten vil fokusere på investeringer i tidlige faser, men også kunne investere i ekspansions- og vækstfaser sammen med egenkapitalfaciliteten under programmet for konkurrenceevne i virksomheder og smv'er.

Egenkapitalfaciliteten og den smv-relaterede komponent af lånefaciliteten vil blive gennemført som led i to EU-finansieringsinstrumenter, der stiller egenkapital og lån til rådighed for små og mellemstore virksomheders forskning og innovation og vækst i forbindelse med egenkapital- og lånefaciliteterne under programmet for konkurrenceevne i virksomheder og smv'er.

7. INTERNATIONALT SAMARBEJDE

Internationalt samarbejde med tredjelande er nødvendigt, hvis der skal tages effektivt fat på mange af de specifikke mål, der er opstillet i Horisont 2020. Det gælder især for alle de samfundsmæssige udfordringer, der er anført i Horisont 2020, og som det er nødvendigt at tage op på globalt plan. Også for frontlinjeforskningen og grundforskningen er det internationale samarbejde afgørende, så det bliver muligt at indfange mulighederne i nye videnskabelige og teknologiske landvindinger. Det er afgørende for styrkelsen af dette globale samarbejde at fremme forskernes og innovationsarbejdernes internationale mobilitet. Lige så stor betydning har internationale aktiviteter for styrkelsen af den europæiske industris konkurrenceevne ved at fremme ibrugtagningen af og handelen med nye teknologier, f.eks. gennem udvikling af internationale standarder og retningslinjer og ved at fremme accept og udbredelse af europæiske løsninger uden for Europa.

Sigtet med det internationale samarbejde i Horisont 2020 bliver at styrke EU's status og tiltrækningskraft inden for forskningen, at gribe globale udfordringer an i fællesskab og at underbygge EU's udenrigspolitik. De internationale samarbejdsaktiviteter i Horisont 2020 bliver rettet mod samarbejde med tre landegrupper:

1) industrilande og nye vækstlande

2) udvidelses- og nabolande og

---

23 http://www.eurostars-eureka.eu/

24 http://www.eurekanetwork.org/

3) udviklingslande.

Hvor det er relevant, vil Horisont 2020 fremme regionalt eller multilateralt samarbejde. Internationalt samarbejde om forskning og innovation er et centralt led i EU's globale forpligtelser og har en vigtig rolle at spille i EU's partnerskab med udviklingslandene, som ofte rammes uforholdsmæssigt hårdt af de globale problemer. Dette samarbejde vil sigte mod integrationsfremmende vækst og fremskridt hen imod virkeliggørelsen af FN's 2015-mål og andre mål for bæredygtig udvikling, som der er opnået international enighed om.

Horisont 2020 vil videreføre princippet om generel åbenhed og samtidig tilskynde til gensidig programadgang over for tredjelande. Desuden vil der blive gennemført en række målrettede aktiviteter, som griber det internationale samarbejde strategisk an på grundlag af fælles interesse og gensidigt udbytte, og som fremmer samordning og samspil med medlemsstaternes aktiviteter. Afsnittet om "rummelige, innovative og sikre samfund" omfatter særlige foranstaltninger til støtte for den strategiske indsats og prioriteringsarbejdet.

8. UDBREDELSE AF KVALITET OG UDVIDELSE AF DELTAGERKREDSEN

Under Horisont 2020 vil tilskuddene fortsat blive fordelt på grundlag af indkaldelser af forslag i indbyrdes konkurrence, som bedømmes efter meritter af uafhængige fagfæller, således at kun de bedste projekter udvælges uden hensyntagen til geografisk fordeling.

En sådan fremgangsmåde må dog suppleres med foranstaltninger, der sikrer, at Horisont 2020 står åbent for en bred vifte af deltagere, herunder nytilkomne, og at den overlegne kvalitet vinder, uanset hvor den findes. Talenterne bør altså plejes og understøttes, så de kan trives og udvikle sig til eliteniveau, således at forskere og innovatører over hele Europa kan få udbytte af Horisont 2020's instrumenter, netværk og finansieringsmidler. Herunder skal der knyttes tætte forbindelser til aktiviteter på området videregående uddannelser, især "Erasmus for Alle" og "videnalliancerne".

Penge fra EU har været med til at opbygge og sprede viden i hele Europa, både med bevillinger fra det syvende rammeprogram og med midler fra samhørighedspolitikken. Aktiviteterne "Videnbaserede regioner" og "Forskningspotentiale" under RP7-særprogrammet "Kapacitet" har mødt stor interesse, men erfaringerne tyder på, at samhørighedspolitikken vil være en mere effektiv ramme om videreførelsen af sådanne foranstaltninger[25].

Kommissionen foreslår derfor en klarere arbejdsdeling mellem Horisont 2020 og strukturfondene, samtidig med at samspillet mellem dem styrkes. Støtte til regionernes opbygning af deres forsknings- og innovationskapacitet vil blive ydet under samhørighedspolitikken, som vil videreudvikle idéen om intelligent specialisering og inddrage foranstaltninger, der skal give forskere og innovatører i hele Europa muligheder at udvikle sig til eliteniveau.

Der vil blive iværksat supplerende foranstaltninger under Horisont 2020 med det formål at få bredere deltagelse i alle dele af programmet. Herunder vil der blive gjort en indsats for bedre koordinering, samarbejde og informationsudveksling mellem EU's to finansieringsprogrammer. Under afsnittet "Rummelige, innovative og sikre samfund" vil der

---

[25] Ekspertgruppe om samspillet mellem RP7, rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation og midlerne fra samhørighedspolitikken, ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/seg-final_en.pdf

blive ydet støtte til læreprocesser for politikudvikling og rådgivning med det formål at reformere forsknings- og innovationspolitikkerne. Der vil også blive arbejdet med ordninger for netværk og parvist samarbejde for at udbygge kontakterne mellem forskere og innovatører i alle medlemsstater og regioner. På denne måde vil den satsning på topkvalitet, der er Horisont 2020's særkende, kombineret med strukturfondenes kapacitetsopbyggende elementer give spirer til topkvalitet mulighed for at vokse frem og blive store i udviklingsregionerne. Det vil give disse regioner større international tiltrækningskraft danne centre for regionernes videre økonomiske udvikling. I denne forbindelse må de særlige vilkår for regionerne i den yderste periferi ikke glemmes.

9. FÆRDIGGØRELSE AF DET EUROPÆISKE FORSKNINGSRUM

Der er et presserende behov for at fuldende etableringen af det europæiske forskningsrum, så det bliver muligt at undgå udgiftskrævende og unødvendige aktivitetsoverlapninger. Dette indebærer, at der opbygges et egentligt indre marked for viden, forskning og innovation, således at forskere, forskningsinstitutioner og virksomheder at bevæge sig, konkurrere og samarbejde på tværs af grænserne. De tilbageværende lakuner vil blive taget under behandling i et sæt rammer for det europæiske forskningsrum, som Kommissionen vil forelægge i 2012.

Horisont 2020 vil øge den støtte, der ydes for at fremme af forskerkarrierer og -mobilitet (herunder gennem Marie Curie-aktiviteterne) og for at sikre netværkssamarbejde og åbning for adgangen til store forskningsinfrastrukturanlæg samt for at få et europæisk online-forskningsrum op at stå ("Forskningsinfrastruktur"). Som bidrag til at gøre forskerkarrieren mere attraktiv vil der i Horisont 2020 blive taget passende hensyn til det europæiske charter for forskere og adfærdskodeksen for ansættelse af forskere samt til andre relevante referencerammer, der er fastlagt i forbindelse med det europæiske forskningsrum, samtidig med at deres frivillige karakter respekteres. Der vil blive taget yderligere skridt i retning af åben adgang for at sikre, at forskningsresultaterne er tilgængelige for dem, der har brug for dem. Programmet vil også indeholde foranstaltninger for at fjerne hindringer for, at kvinder kan få succes i videnskabelige karrierer. Kommissionen har forpligtet sig til at nå op på 40 % kvinder i sine rådgivende organer, og den vil sikre, at kønsforskellene er afspejlet i indholdet af forslagsindkaldelser og i bedømmelsesprocesserne, hvor det er relevant. *Større kvindelig deltagelse vil højne forskningens og innovationens kvalitet og samtidig medvirke til at afhjælpe manglen på de højt kvalificerede og erfarne forskere, som er nødvendige for at styrke den europæiske konkurrenceevne og økonomiske vækst.*

Under afsnittet om "Rummelige, innovative og sikre samfund" vil der blive ydet støtte til samordning af politikker på kryds og tværs af Europa, således at der kan ydes solidt evidensbaseret hjælp til medlemsstaterne med at gennemføre passende politikkombinationer. Et nyt element er, at arbejdsprogrammerne vil indeholde oplysninger om, hvordan der sikres samordning med den nationale forsknings- og innovationsstøtte, sådan at det kommer til at indgå i programudvalgenes drøftelser.

Horisont 2020 vil støtte tiltag, der sigter mod at samle og tiltrække andre finansieringskilder gennem en forenklet ERA-NET-ordning. Denne støtte ydes i forskellig former, der rækker fra samordning af nationale programmer til medfinansiering af fælles forslagsindkaldelser. Et klart sæt kriterier for fælles programmer efter artikel 185 og fællesforetagender efter artikel 187 vil gøre det muligt at gå videre med et stærkere sæt initiativer under hensyntagen til erfaringerne og evalueringerne fra RP7 og til ændringerne af finansieringsreglerne.

De fælles programlægningsinitiativer har haft stor betydning for den fælles udnyttelse af ressourcer med henblik på at tilvejebringe en kritisk masse til løsning af problemer, som er fælles for medlemsstaterne. Horisont 2020 vil støtte fælles programlægningsinitiativer under udviklingen af deres strategiske forskningsdagsordener. Når et fælles programlægnings-initiativ tager en udfordring op, som ligger på linje med indsatsområderne i Horisont 2020, kan ERA-NET eller medfinansiering komme på tale som yderligere støtte. Nye artikel 185-initiativer vil kun komme i betragtning, hvis medlemsstaterne har givet et klart tilsagn, og når et fælles programlægningsinitiativ har vist sin evne til at fremkalde et væsentlige samarbejde i den skala og det omfang, der kræves for at støtte fuld integration af de nationale programmer.

Med udgangspunkt i erfaringerne med offentlig-private partnerskaber under den europæiske økonomiske genopretningsplan kan der skaffes større muligheder for at oprette sådanne partnerskaber uden at sætte ny lovgivning i gang. På den måde kan sådanne initiativer gennemføres på en strømlinet måde, samtidig med at der bliver større klarhed i fordelingen af roller og ansvarsråder.

10. OPFYLDELSE AF VORES FÆLLES AMBITIONER

Skatteyderne i EU har ret til at vide, hvordan deres penge investeres. Da forskning og innovation er afgørende for befolkningens fremtid, er det vigtigt at give den brede offentlighed kendskab til det forsknings- og innovationsarbejde, der finansieres ved hjælp af Horisont 2020, og især at fremhæve merværdien ved en indsats på EU-plan. Det vil øge befolkningens forståelse, engagement og deltagelse i debatten. Derfor vil gennemførelsen af Horisont 2020 også omfatte informations- og kommunikationsaktiviteter.

Disse aktiviteter vil også fokusere på at gøre forskningsresultaterne kendt af de politiske beslutningstagere, virksomhederne, innovatørerne og andre forskere, bl.a. ved i højere grad at åbne adgangen til dem.

Hvis vores fælles ambitioner, der er centrale for Europa 2020-strategien og initiativet Innovation i EU, skal opfyldes, må politikkerne også lægges ambitiøst an. Kommissionen er overbevist om, at forslaget til Horisont 2020 - og den radikale omlægning, det indebærer - vil sætte EU's budget i stand til at spille en central rolle som drivkraft for det gearskifte i præstationerne på forsknings- og innovationsområdet, som EU har brug for. Horisont 2020 er beregnet til at løbe indtil udgangen af dette årti. Dets projekter vil fortsætte et godt stykke ind i det næste årti, og virkningerne af dets finansieringsindsats bør kunne mærkes endnu længere frem. Dermed er det for alvor en investering i fremtiden.